

Trøndelag høgere yrkesfagskole
Chr. Thams

Studieplan

«Barn med særskilte behov»

Chr. Thams fagskole

04.05.2020

1	OPPSUMMERING	4
2	OVERORDNET MÅL MED UTDANNINGA;	4
3	SKJEMATISK OVERSIKT OVER EMNER OG INNHOLD	4
3.1	DEN INDRE SAMMENHengen I UTDANNINGA	5
4	OPPTAKSKRAV	5
4.1	ORDINÆRT OPPTAKSKRAV	5
4.2	BETINGET OPPTAK	5
4.3	REALKOMPETANSEOPPTAK	5
4.4	SØKERE MED UTENLANDSK UTDANNING.....	6
4.5	FORHÅNDSLØFTE.....	6
4.6	FRITAK.....	6
4.7	POLITIAATTEST	6
5	SKIKKETHETSVURDERING	6
6	OPPNÅDD KOMPETANSE	6
7	BAKGRUNN FOR «BARN MED SÆRSKILTE BEHOV»	6
8	OVERORDNET LÆRINGSUTBYTTE FOR UTDANNINGA I «BARN MED SÆRSKILTE BEHOV».....	7
9	ORGANISERING AV DELTIDS STUDIUM MED MULIGHET FOR DESENTRALISERT DELTAKELSE	8
9.1	SKJEMATISK GJENNOMFØRINGSMODELL FOR «BARN MED SÆRSKILTE BEHOV» OVER 2 ÅR (4 SEMESTRE).....	8
9.1	ARBEIDSBELASTNING PR EMNE	9
10	TEORETISKE STUDIER OG ERFARING I GJENSIDIG UTVIKLING.....	9
10.1	ARBEIDSFORMER OG METODER I STUDIET.....	9
10.1.1	<i>Undervisningsformer .....</i>	<i>9</i>
10.1.2	<i>Konkretisering av læringsutbytte .....</i>	<i>10</i>
10.1.3	<i>Ansvar for egen læring .....</i>	<i>10</i>
10.1.4	<i>Tilrettelegging .....</i>	<i>10</i>
10.2	VEILEDNING	11
10.3	ARBEIDSFORMER/ SAMLINGSBASERT	11
10.3.1	<i>Andre arbeidsformer .....</i>	<i>11</i>
10.3.2	<i>Responstid .....</i>	<i>12</i>
10.3.3	<i>Oppmøte og fravær.....</i>	<i>12</i>
11	VURDERING	12
11.1	FORMÅL.....	12

11.2	VURDERINGSGRUNNLAG OG GJENNOMFØRING	12
11.3	SÆRSKILT OM VURDERING AV PRAKSIS	13
11.4	VURDERING OG GJENNOMFØRING FOR HOVEDPROSJEKTET	13
11.4.1	<i>Tidspunkt og tidsramme</i>	13
11.4.2	<i>Organisering og rettleiding</i>	13
11.4.3	<i>Startsamling</i>	13
11.4.4	<i>Underveisevaluering</i>	14
11.4.5	<i>Sluttevaluering</i>	14
11.4.6	<i>Evalueringsgrunnlag for emnekarakteren</i>	14
11.4.7	<i>Evalueringsgrunnlaget for eksamenskarakter</i>	14
11.4.8	<i>Eksterne sensorer</i>	14
11.5	KRITERIER SOM ANVENDES VED VURDERING AV INNLEVERTE SKRIFTLIGE ARBEIDER	15
11.6	FØLGENDE VURDERINGSFORMER BENYTTES.....	15
11.6.1	<i>Kvalitativ beskrivelse av de enkelte karaktertrinnene for emnene</i>	15
11.7	VITNEMÅL OG KOMPETANSEBEVIS.....	16
12	OVERSIKT OVER EMNER OG TEMA	17
12.1	EMNE 1 (10 STUDIEPOENG) 70HO01A FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGER I OPPVEKSTFAGENE	17
12.1.1	<i>Sentrale tema i emne 1</i>	17
12.2	EMNE 2 (7 STUDIEPOENG) 70HO01B PEDAGOGIKK OG DIDAKTIKK	19
12.2.1	<i>Sentrale tema i emne 2</i>	19
12.3	EMNE 3 (7 STUDIEPOENG) 70HO01C HELSEFREMMEDE OG FOREBYGGENDE ARBEID ...	20
12.3.1	<i>Sentrale tema i emne 3</i>	20
12.4	EMNE 4 (11 STUDIEPOENG) 70HO01D BARN OG UNGE MED SÆRSKILTE BEHOV	21
12.4.1	<i>Sentrale tema i emne 4</i>	22
12.5	EMNE 5 (10 STUDIEPOENG) 70HO01E HOVEDPROSJEKT	23
12.6	EMNE 6 (15 STUDIEPOENG) 70HO01P PRAKSIS.....	24
13	OBLIGATORISKE KRAV I EMNENE	25
13.1	VURDERING/ TILBAKEMELDING PÅ OPPGAVER	26
14	EVALUERING AV STUDIET.....	26
15	LITTERATUR.....	27
15.1	LITTERATURLISTE	27
15.1	BIBLIOTEKTJENESTER.....	29
15.2	KRAV TIL DATAUTSTYR.....	29
15.3	LÆRINGSPLATTFORMA CANVAS	29

1 OPPSUMMERING

«Barn med særskilte behov» er 1-årig fagskoleutdanning, som blir gjennomført som 2-årig deltidsstudium ved Chr. Thams fagskole. Det er mulig å følge studiet som et desentralisert studium ved hjelp av to-veis videokonferanse med studentgrupper andre steder enn ved fysisk oppmøte hos Chr. Thams fagskole. Studiet ble akkreditert 04.05.2020 av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanninga (NOKUT).

2 OVERORDNET MÅL MED UTDANNINGA;

Ansvars- og funksjonsområde

Utdanninga tar sikte på å utdanne reflekterte yrkesutøvere innen oppvekstfagene med gode kunnskaper og ferdigheter om barn og unges situasjon i dagens Norge og aktuelle utfordringer som vi står overfor. Barn, unge og deres familier skal gis hjelp og bistand til rett tid, på rett sted, med riktig hjelp og så tidlig som mulig. Det skal tilrettelegges slik at alle barn og unge hver dag har muligheten til å bli sett, satt krav til og oppleve gleden av å lykkes med noe.

Det er et mål å legge til rette for at så mange barn og ungdommer som mulig skal ha et kvalitativt godt tilbud innenfor ordinær barnehage-, skole- og fritidstilbud.

Tjenesteområder

Som ferdig yrkesutøver har kandidaten fått opplæring til å kunne arbeide med ulike grupper barn med særskilte behov, i aldersgruppa opp til alderstrinnet 7. klasse i grunnskolen, innen virksomheter som spenner over et vidt spekter.

Tjenesteområder kan omfatte blant annet barnehage, grunnskole, skolefritidsordninger, fritidsklubber og andre institusjoner/ tiltak for barn og unge i denne aldersgruppen, der det er behov for fagarbeidere i barne- og ungdomsarbeiderfaget med fagskoleutdanning for barn med særskilte behov.

Kandidaten skal etter endt utdanning ha utviklet gode ferdigheter, blant annet i samarbeid med lærere, barnevernspedagoger og annet personell innen oppvekst, og ha evne til tilpasning i faglige virksomheter og arbeidsforhold i stadig endring.

3 SKJEMATISK OVERSIKT OVER EMNER OG INNHOLD

Emne	Emnekode	Studiepoeng
<i>Emne 1</i> Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfagene	70HO01A	10
<i>Emne 2</i> Pedagogikk og didaktikk	70HO01B	7
<i>Emne 3</i> Helsefremmende og forebyggende arbeid	70HO01C	7
<i>Emne 4</i> Barn og unge med særskilte behov	70HO01D	11
<i>Emne 5</i> Hovedprosjekt	70HO01E	10
<i>Emne 6</i> Praksis	70HO01P	15
Sum		60

3.1 Den indre sammenhengen i utdanninga

Her beskrives i korte trekk innholdet i hvert emne, for å vise hvordan emnene til sammen gir en bred kompetanse i de mange ulike sidene og aspektene ved «*Barn med særskilte behov*», og kompetanse til å vurdere og arbeide aktivt i de mange ulike oppgavene som skal dekke arbeidet i dette feltet.

Emne 1, Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfagene

Gir en basis for utdanninga, med etikk, samfunnssyn, menneskeretter, lovverk, velferdsstaten etc.

Emne 2, Pedagogikk og didaktikk

Gir basis for kunnskap og praktisk bruk av pedagogiske og didaktiske teorier og prinsipper, og hvordan disse skal bli planlagt og anvendt til beste for det enkelte barns individuelle behov og alderstrinn.

Emne 3, Helsefremmende og forebyggende arbeid

Dette tar opp spørsmål som er grunnleggende for barn med særskilte behov, ikke minst som basis for å kunne arbeide godt med pedagogiske og didaktiske metoder.

Emne 4, Barn og unge med særskilte behov

Dette emnet gir grunnleggende kunnskap om målgruppa. Dette emnet gir kompetanse om rammer, atferdsvansker, lærevansker, ulike funksjonshemminger, risikosituasjoner med mer, som er grunnleggende, både for den daglige omsorgen, men også for å kjenne rammene for å anvende og bruke kompetansen fra emne 1 – 3 best mulig.

Emne 5, Hovedprosjekt

Her skal studenten vise at de i et praksisrettet arbeid kan knytte sammen faglig stoff fra ett eller flere andre emner og erfaring fra praksis, og utvikle kompetansen sin og holdningene sine videre gjennom arbeidet med hovedprosjektet.

Emne 6, Praksis

Gjennom veiledet praksis i minimum 10 uker, skal studenten bli bevisst på egen faglig utvikling, holdninger og kompetanse i «*Barn med særskilte behov*». Praksisplass og gjennomføring skal alltid godkjennes av skolen.

4 OPPTAKSKRAV

4.1 Ordinært opptakskrav

- Fullført og bestått videregående opplæring med oppnådd fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget

4.2 Betinget opptak

Søkere som ikke er ferdig med læretida og som kan dokumentere at de skal gjennomføre fag/ svenneprøve i barne- og ungdomsarbeiderfaget etter opptaksfristen, kan tildeles plass på vilkår om bestått prøve. Siste dato for slik prøve er 1. oktober om studieplassen skal beholdes. Om prøven ikke bestås, mister søker studieplassen.

4.3 Realkompetanseopptak

Søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret kan også tas opp til studiet på bakgrunn av at skolen gjennomfører realkompetansevurdering.

Ved realkompetanseopptak må søker ha, og sende inn dokumentasjon på

- Tilsvarende realkompetanse som det ordinære opptakskravet for Barn med særskilte behov
Dette kan være relevant praksis, skolegang, kurs etc.

4.4 Søkere med utenlandsk utdanning

- Søkere fra de andre nordiske landene er kvalifisert for opptak når de har fullført opplæring tilsvarende videregående opplæring som gir opptaksgrunnlag for den aktuelle fagskoleutdanningen.
- Søkere utenfor Norden må, ved autorisert translatør, dokumentere likeverdig opplæring og praksis. Søkerne må ha bestått eller ha likeverdig realkompetanse i fellesfagene ordinært opptakskrav, tilsvarende Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram i Kunnskapsløftet 2006. De må også oppfylle krav om relevant praksis eller utdanning fra hjemlandet.
- Søkere må ha kunnskaper i norsk tilsvarende nivå B2 (høyere mellomnivå) i språknivåskalaen i det europeiske rammeverket for språk (CEFR).

4.5 Forhåndsløfte

Søkere som har dokumentert behov for tidlig svar, kan be om forhåndsløfte. Forhåndsløfte kan gis til søkere som normalt ville ha fått tilbud om studieplass ved forrige ordinære opptak.

4.6 Fritak

Studiet er delt inn i emner. Det er mulig for studenten å søke om fritak for en eller flere emner dersom det kan dokumenteres at tilsvarende emner er fullført og godkjent fra før. For nærmere regler for fritak og innpassing, se reglement for Trøndelag høyere yrkesfagskole.

4.7 Politiattest

Opptak til alle helse- og oppvekstutdanningene krever gyldig politiattest

5 SKIKKETHETSVURDERING

Utdanninga «Barn med særskilte behov» er underlagt krav om skikkethetsvurdering, slik det er beskrevet i fagskoleforskrifta §§ 26 – 36.

Fagskoleforskrifta § 26 beskriver formålet med skikkethetsvurdering:

«En skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket.»

Vurderinga skal skje gjennom hele fagskoleutdanninga, og studentene får informasjon om reglene for dette ved studiestart. I forskrift for Trøndelag høyere yrkesfagskole (§ 3-1) er det i beskrevet hvordan vurderingen vil skje, og om eventuell klagebehandling.

6 OPPNÅDD KOMPETANSE

Etter fullført studium oppnår man ”Vocational diploma i Barn med særskilte behov”.

7 BAKGRUNN FOR «BARN MED SÆRSKILTE BEHOV»

Fagskolens opplæringstilbud i Norge er omfattende. Disse utdanningene skal være tilpasset samfunnets behov for svært mange typer fagkompetanse. Utdanningene er organisert i en rekke fagretninger med fordypninger innen blant annet bygg og anlegg, elektro, data, økonomi og ledelse samt helse- og oppvekstfag.

Når det gjelder helse- og oppvekstfag stod opprinnelig Sosial- og Helsedirektoratet bak de nasjonale planene for fagskoleutdanning i helse- og sosialfag, men dette er i dag overtatt av Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag, NUFHO.

Med noen tilpasninger, er utdanninga i Barn med særskilte behov basert på sentrale planer:

- NUFHOs ”Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag, generell del
- NUFHOs nasjonale plan for «Barn med særskilte behov», godkjent 24.10.201, revidert 31.12.2017.

Chr. Thams fagskole har valgt å bruke 15 studiepoeng i praksis og 10 studiepoeng i hovedprosjekt, mens NUFHOs nasjonale plan har henholdsvis 20 og 8 studiepoeng.

8 OVERORDNET LÆRINGSUTBYTTE FOR UTDANNINGA I «BARN MED SÆRSKILTE BEHOV»

Læringsutbyttene for de enkelte emnene er beskrevet under hvert enkelt emne lengre ut i studieplanen.

Kunnskap	<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om oppvekstsektoren, etikk, kommunikasjon, sosiologi og psykologi rettet mot barn og unge med særskilte behov for å fremme læring, utvikling og helse • har kunnskap om barn og unge med særskilte behov, herunder lærevansker, utsatte barn og unge, atferdsvansker, migrasjonsrelaterte utfordringer og om aktuelle tiltak for å kunne fremme læring, utvikling og helse • har kunnskap om pedagogisk og didaktisk teori, og om ulike observasjons-, plan- og kartleggingsverktøy rettet mot barn og unge med særskilte behov, og kunnskap om kritiske perspektiver rundt kartlegging • har innsikt i lovverk og styringsdokumenter innenfor oppvekstsektoren gjeldende for barn og unge med særskilte behov • har kjennskap til ulike virksomheter innen oppvekstsektoren for å best mulig tilrettelegge for læring og utvikling • kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om barn og unge med særskilte behov
Ferdigheter	<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende ulike kommunikasjonsformer profesjonelt i samarbeid med barn/unge, foresatte, kollegaer og andre yrkesgrupper • kan anvende ulike pedagogiske- og didaktiske metoder for å planlegge og gjennomføre leke- og læringsaktiviteter • kan finne informasjon om og iverksette helsefremmende tiltak innen fysisk aktivitet og ernæring for å forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse for barn og unge med særskilte behov • kan finne informasjon og fagstoff knyttet til ulike problemstillinger for barn med særskilte behov for å fremme læring, utvikling og helse • kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger for barn og unge med særskilte behov og i samarbeid med leder iverksette nødvendig tiltak som fremmer læring, utvikling og helse

Generell kompetanse	<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for etiske prinsipper, utfordringer og dilemmaer i yrkesutøvelsen, reflekterer over egen praksis, holdninger og verdier i møte med barn og unge med særskilte behov og deres foresatte • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at yrkesutøvelsen ivaretar brukermedvirkning, barn og unges integritet og behov for omsorg og læring • forstår betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge med særskilte behov i et folkehelseperspektiv • kan utføre arbeid som fremmer læring, utvikling og helse, tilpasset barn og unges individuelle behov • kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester til barn og unge med særskilte behov, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen • kan bygge relasjoner med kollegaer og andre instanser gjennom kunnskaps- og erfaringsdeling for å skape et godt læringsmiljø for barn og unge med særskilte behov
----------------------------	--

9 ORGANISERING AV DELTIDS STUDIUM MED MULIGHET FOR DESENTRALISERT DELTAKELSE

Utdanningen i «Barn med særskilte behov» er et 1-års heltidsstudium med totalt 1650 timer arbeidsbelastning. Normal gjennomføringsmodell hos Chr Thams fagskole er deltid over 2 år.

Undervisningstiden er tilpasset slik at det skal være mulig å ta utdanningen som deltidstudium i tillegg til annen sysselsetting.

Studiet er desentralisert ved hjelp av to-veis videokonferanse, slik at studenter som ikke kan møte på samlinger hos Chr. Thams fagskole kan følge teorisamlingene i lokale grupper.

Undervisningen er samlingsbasert med heldagssamlinger, på fast ukedag. I tillegg er det obligatorisk praksis med veiledning, og obligatoriske ekskursjoner.

I tillegg til teorisamlingene er det kommunikasjon med studentene ved hjelp av nettbasert læringsplattform. Skolen bruker i dag Canvas som læringsplattform. Utlevering/ innlevering av oppgaver og veiledning til disse fra lærer vil i hovedsak skje via læringsplattforma.

Det blir gjort opptak av alle teorisamlingene og lagt tilgjengelig på nettet som hjelp for repetisjon, ved fravær og som støtte for studenter med lærevansker, f.eks. dysleksi.

9.1 Skjematisk gjennomføringsmodell for «Barn med særskilte behov» over 2 år (4 semestre)

Arbeidsbelastning for hele studiet gjennom 4 semestre	Undervisning/veiledning på samlinger 4 semestre á 15 dagsamlinger på 7 t = 420 t	Veiledning i basisgrupper 30 t/ semester via fysisk møte, videokonferanse/ skype o.l.	Selvstudier og arbeid med oppgaver/ rapporter og gjennomføring av eksamen	Praksis 10 uker fulltid 37,5 t x 10
1650 timer	420 timer	120 timer	735 timer	375 timer

Studenter/ studentgrupper som ønsker veiledning, tar etter behov kontakt med faglærere.

9.1 Arbeidsbelastning pr emne

Emne	Omfang (Studiepoeng)	Individuell belastning (Timer)
<i>Emne 1</i> Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfagene	10	275
<i>Emne 2</i> Pedagogikk og didaktikk	7	193
<i>Emne 3</i> Helsefremmende og forebyggende arbeid	7	193
<i>Emne 4</i> Barn og unge med særskilte behov	11	303
<i>Emne 5</i> Hovedprosjekt	10	275
<i>Emne 6</i> Praksis (375 timer arbeid på avdeling og i tillegg arbeid med praksisrapport, notat og framføring)	15	411
<i>Totalt for studiet</i>	60	1650

Praksis skal som hovedregel være gjennomført før start på hovedprosjektet, og må være godkjent før avsluttende eksamen.

10 TEORETISKE STUDIER OG ERFARING I GJENSIDIG UTVIKLING

Studier av teori har til hensikt å gi studenten den teoretiske kunnskapen som er nødvendig for å bli funksjonsdyktig innen fagområdet. Formålet er også å utvikle holdninger til egen yrkesutøvelse gjennom en refleksjon rundt forholdet mellom teori og praksis. Læringsutbytte blir dokumentert gjennom arbeid med studiekrav i emne 1-4, og hovedprosjektet med rapport, framføring og muntlig eksaminasjon.

Studenten blir oppfordret til også å bruke annen litteratur som er aktuell for emnet, og vi forutsetter at studenten i alt sitt arbeid refererer til den litteraturen som er brukt.

I studiet legges det vekt på forholdet mellom teoretiske studier og praksis for å synliggjøre det gjensidige avhengighetsforholdet mellom disse kunnskapstypene. Dette synliggjøres gjennom arbeidsformene som benyttes i læringsarbeidet.

10.1 Arbeidsformer og metoder i studiet

10.1.1 Undervisningsformer

Undervisningen har fokus på studentaktive læringsformer. Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er at studentene har ansvar for egen læring. Det innebærer at studenten aktivt må oppsøke læringssituasjoner og læringsarenaer. Skolen har en viktig funksjon rundt tilrettelegging for læring og å støtte/veilede studenten i læreprosessen.

Det legges vekt på å få frem nye kunnskaper, ferdigheter og erfaringer, samt trene aktivt i kunnskaps-søkning, kritisk tenkning og problemløsning. Dette innebærer arbeidsformer som fordrer aktiv deltakelse fra studentene.

Et overordnet prinsipp i studiet er derfor å aktivisere studentenes egne tanker, kunnskaper og erfaringer. Læring skjer som en konsekvens av studentenes egen motivasjon og innsats, alene og i samhandling med andre. Studentens læring vil bli fulgt opp gjennom veiledning. Studenten vil få konstruktiv tilbakemelding på status for læringsarbeidet.

Variasjon i valg av læringsmetoder og arbeidsformer er nødvendig for å oppnå en helhetlig kompetanse i forhold til kunnskaper, ferdigheter og den generelle kompetansen til hver enkelt student.

Arbeidsmetoder som anvendes i studiet er:

- Forelesninger
- dialogpreget undervisning
- gruppearbeid
- øvingsoppgaver
- prosjektarbeid med tverrfaglig fokus
- ekskursjoner
- studentundervisning
- selvstudium
- veiledet praksis

Ved avslutning av hvert emne blir det gjennomført et prosjektarbeid og levert inn ei oppgave på ca 2500 ord som skal gjennomføres på bakgrunn av tema som er gjennomgått i emnet.

- Oppgavene skal i størst mulig grad ha tilknytning til aktuelle problemstillinger på egen eller andres arbeidsplass.
- Emneoppgavene vil som regel ha en rund ordlyd der student i samarbeid med lærer skal definere/ konkretisere problemstillingene nærmere. Problembaserte oppgaver er et viktig stikkord.

Dette er gjort for at studenten skal få mulighet til å relatere sin oppgave til sin praktiske hverdag der det er mulig.

10.1.2 Konkretisering av læringsutbytte

Studenten skal aktivt delta i konkretisering av læringsutbytte. Det er beskrevet overordnet læringsutbytte for det enkelte emnet. For å nå dette skal studenten i samarbeid med lærer konkretisere læringsutbyttet i forhold til innholdet i det enkelte emne. Oppnåelse av konkretisert læringsutbytte skal som helhet føre til oppnåelse av det overordnede læringsutbytte for emnet.

10.1.3 Ansvar for egen læring

Ansvar for egen læring stiller krav til studenten om bevissthet i forhold til læreprosesser og egne læringsbehov. Det er ikke synonymt med selvstudium. Ansvar for egen læring som pedagogisk prinsipp, innebærer i langt større grad aktiv samhandling med andre aktører i læringsmiljøet for å kunne hente ut og nyttiggjøre seg læringspotensialet. De fleste studentene har tidligere yrkespraksis. Denne forståelsen gir anledning til å legge til rette for erfaringsbaserte og studentsentrerte opplæringsformer, hvor den kompetansen som finns blant studentene, aktivt nyttes i det felles undervisningsarbeidet.

Videre er det forventet at studenten setter egne læringsmål for læringsutbytte og er aktive i forhold til planlegging, gjennomføring og vurdering av måloppnåelse. Studenten skal selv ta aktivt del i veiledningsprosessene og selv ta initiativ til innhenting av nødvendig veiledning fra skolens faglærer.

10.1.4 Tilrettelegging

- For studenter med lærevansker (dysleksi o.a.) kan tilrettelegging bli gjort ved behov gjennom samarbeid mellom student, kontaktlærer og spesialpedagog.

- Systemet med tilgjengelig opptak av alle teorisamlingene, gjør at det meste av lærestoffet er tilgjengelig som lyd/video for de som har problemer med lesing, eller som ikke har kunnet være til stede på alle forelesningene/ samlingen.
- Deler av lærestoffet er tilgjengelig som tekstfiler som kan bli framført som lydbok ved hjelp av egnet programvare
- Ved behov for ekstra hjelp til oppgaver / gjennomgang av stoffet kan studentene kontakte faglærerne via epost / telefon /Skype o.l.
- Eksamen kan bli tilrettelagt etter vurdering og vedtak (bruk av PC, lengre tid, muntlig gjennomgang etc). Se «§ 4-8, Eksamen under særlige vilkår» i forskrift for Trøndelag høyere yrkesfagskole.

10.2 Veiledning

Læreren vil ha ei viktig rolle som veileder og tilrettelegger for læring. I studentens arbeid med oppgaveløsning, prosjektarbeid, praksis og i gruppearbeidene skal veiledning fokusere på hvordan ny kunnskap kan benyttes mest mulig i bredden av sin gamle og nye kunnskap. Veiledning bør ha som mål å vise sammenheng mellom teori og praksis. Refleksjon før, under og etter handling er vesentlig for at yrkesutøvelsen skal være god.

10.3 Arbeidsformer/ samlingsbasert

I samlingene er det lagt vekt på forelesninger, veiledning og oppgaveløsning, som kommer regelmessig ca en heldag pr uke gjennom hele semesteret. Studentene kan velge mellom å møte opp hos Chr. Thams fagskole, eller å følge samlingene desentralisert ved hjelp av videokonferanse

Skolen legger vekt på å trekke inn sektorens organisasjoner og øvrige fagmiljøer. Bruk av videokonferanse som undervisningsmedium gjør det mulig å trekke inn fagkompetanse/ spisskompetanse fra hele landet.

Utenom samlingene er det kontakt/ veiledning med grupper og enkeltstudenter fysisk, eller gjennom kommunikasjonssystem som videokonferanse/ Skype o.l. og gjennom læringsplattforma, som for tida er Canvas.

Det brukes arbeidsmetoder som forelesninger, dialogpreget undervisning, gruppearbeid, prosjektarbeid med fokus på tverrfaglighet, sjølstudium, veiledning direkte eller via videokonferanse og læringsplattform, studentpresentasjoner og nettstøttet læring ved bruk av læringsplattformen. Skolen har god erfaring med studentpresentasjoner med diskusjoner i hele klassen selv om den er fysisk delt, men samtidig knyttet sammen ved hjelp av toveis videokonferanse.

Erfaringer fra praksisperiodene vil også kunne være naturlige tema for diskusjoner i klassen.

Studiet vil ha flere elementer:

- Undervisning (forelesninger, dialogpreget, oppgaveløsninger m.m)
- Sjølstudium
- Obligatoriske innlevering av teorioppgaver, rapporter, prosjektoppgaver etc
- Prosjektoppgaver, inkludert veiledning
- Praksis med rapportering
- Obligatoriske ekskursionsjoner

10.3.1 Andre arbeidsformer

Eksterne forelesninger benyttes også i emnenes teori. Skolen inngår avtale med ansatte fra ulike arbeidsplasser/ fagsentra innen studiefeltet som eksterne forelesere til undervisning i forskjellige emner. Dette er en viktig del av utdanningens faglige profil for å sikre en praksisnær kompetanse. Foreleserne samarbeider med lærerne, og utveksler gjensidig informasjon om faglig innhold og arbeidsformer.

Utover de arbeidsformene som er beskrevet, benyttes også videoopptak, film, og ulike gruppeøvelser og samhandlingsteknikker. Målet er å stimulere samhandling og personlig engasjement som en del av læringsprosessen.

10.3.2 Responstid

Responstida for tilbakemelding fra lærer vil variere, avhengig av situasjonen:

I avtalt veiledningstid er responstida kort, bare avhengig av kommunikasjonsform, spørsmålets art og eventuell kø. Tilbakemelding på innleverte øvingsoppgaver kan ta alt fra en dag til ei uke (tilbakemelding på læringsplattforma). Tilbakemelding på direkte spørsmål via epost/læringsplattform på dagtid, utenom avtalt veiledningstid, kan skje med en gang/ i løpet av timer, men kan også ta lengre tid, avhengig av lærerens arbeidsplan. På kveldstid kan det skje like raskt, avhengig av om lærer er pålogget. Har studenten behov for raskere tilbakemelding kan det bli brukt telefon/ Skype o.l.

10.3.3 Oppmøte og fravær

Det er frivillig oppmøte på ordinære samlinger, men det blir notert oppmøte som et bidrag til å kunne følge opp enkeltstudenter. Det blir gjort opptak av alle samlingene og opptakene blir lagt tilgjengelig på læringsplattforma, både som hjelp ved lese-/ skrivevansker, til repetisjon og ved eventuelt fravær.

Det er pliktig oppmøte på praksis og ekskursjoner. Praksisstedet har ansvar for å føre oppmøte. Ved fravær fra praksis større enn 5%, uansett årsak, vil student, skole og praksissted samarbeide om å finne løsninger for å forlenge praksisperioden som et av vilkårene for å oppnå godkjent praksis.

11 VURDERING

11.1 Formål

Vurderingsarbeidet har to formål

- Gi en korrekt vurdering av oppnådd kompetanse som munner ut i et formelt vitnemål
- Gi vurdering underveis i studiet som skal hjelpe og motivere studentene til videre innsats og være til hjelp i studiearbeidet

11.2 Vurderingsgrunnlag og gjennomføring

Det skal foretas en helhetlig vurdering av kompetansen (kunnskap, ferdighet og generell kompetanse) som studenten har tilegnet seg gjennom studiet.

Emnene 1 til 4 får emnekarakterer basert på vurdering av et avsluttende skriftlig arbeid på 2500 ord i hvert emne som blir vurdert av intern og ekstern sensor.

Praksis blir vurdert som bestått/ ikke bestått i fellesskap av praksisveileder og faglærer.

I emne 5, det tverrfaglige hovedprosjektet, skal studenten bruke oppnådd kompetanse fra hele studieområdet, og i tillegg vise sin evne til systematisk gjennomføring av et prosjektarbeid.

Emnekarakteren for hovedprosjektet vil i tillegg til å vise faglig kunnskap og ferdighet, avspeile gjennomføringsevne for prosjekt, evnen til skriftlig arbeid og til framføring.

Emnekarakteren for hovedprosjektet framkommer på grunnlag av underveisvurdering og en sluttvurdering av prosjektrapporten og muntlig presentasjon

Eksamenskarakteren i hovedprosjektet bli satt med grunnlag av et individuelt oppsummeringsnotat og en muntlig eksamen som tar utgangspunkt i prosjektrapporten og gitte kriterier.

Se nærmere om gjennomføring av hovedprosjektet og om vurdering av praksis.

11.3 Særskilt om vurdering av praksis

Student, skole og praksissted undertegner en praksisavtale som regulerer gjennomføring av praksis, blant annet ved å fastlegge særskilte mål for praksisperioden. Vi viser ellers til læringsutbyttebeskrivelse og nærmere beskrivelse av gjennomføring av praksisperioden i kapittel 12.6, men vil også her minne om at praksisplass og opplegg for gjennomføring av praksis skal bli godkjent av skolen.

Vurdering av studentens innsats i praksisperioden foregår kontinuerlig. Den fortløpende vurderingen skal ta hensyn til rammefaktorer for praksis, studiets læringsutbytte, veiledningens innhold og valg av læresituasjoner.

Praksis gjennomføres over minimum 10 uker med veiledning av egen yrkesutøvelse, av kvalifiserte barne- og ungdomsarbeidere og av lærer. Vurderingsgrunnlaget er læringsutbyttebeskrivelsen knyttet til praksis, og oppsatte mål for den aktuelle praksisperioden.

Studenten skal levere en praksisrapport som inngår i vurderingsgrunnlaget for om praksis blir vurdert til bestått eller ikke bestått.

Praksisperioden blir vurdert i fellesskap av praksisveileder og faglærer.

Målene for praksisperioden skal være nådd ved fullført periode, og de danner grunnlag for vurdering av bestått/ ikke bestått praksisperiode i henhold til de aktuelle læringsutbyttebeskrivelsene. Praksis er obligatorisk, og ved fravær ut over 5%, uansett årsak, må student, skole og praksisplass i samarbeid finne mulighet for å ta igjen tapt praksis, som et av vilkårene for bestått praksis.

11.4 Vurdering og gjennomføring for hovedprosjektet

Her skal studentene ta i bruk og utvikle kunnskap de har tilegnet seg i ett eller flere andre emner.

Hovedprosjektet skal være praksisbasert og fortrinnsvis bli gjennomført i gruppe med andre studenter, men etter søknad kan skolen godkjenne individuelt gjennomført hovedprosjekt.

Studenten velger emne for prosjektet i samarbeid med skolen i god tid før prosjektarbeidet starter.

Skolen ønsker at studenten er aktiv i selv å innhente utkast til prosjekt, gjerne fra egen arbeidsplass. Skolen vil også hjelpe til med å innhente aktuelle problemstillinger/ utfordrende arbeidsoppgaver.

Prosjektet kan være praktisk rettet, rent teoretisk, eller en mellomting, og skal munne ut i en rapport på 5000 ord og en muntlig presentasjon (for oppdragsgiver, medstudenter, sensorer og andre interesserte).

11.4.1 Tidspunkt og tidsramme

Hovedprosjektet skal bli gjennomført i siste del av studiet.

Hovedprosjektet er på 10 fagskolepoeng, som tilsvarer 411 arbeidstimer pr student.

11.4.2 Organisering og rettleiding

- Prosjektet bør ha en ekstern oppdragsgiver/ samarbeidspartner, valgt ut og godkjent i samarbeid med skolen. Denne representanten kan komme fra relevant arbeidsplass, relevant fagmiljø og lignende.
- Student/ studentgruppa får tildelt en bestemt veileder fra skolen for prosjektet, og skal rapportere om utviklinga i prosjektet etter avtale mellom veileder og student / gruppe.
- Arbeidet med prosjektet skal følge skolens håndbok for hovedprosjekt, som inneholder krav til organisering, timeføring, rapportering, avtaler m.m.

11.4.3 Startsamling

Før prosjektet starter, skal studentgruppa i samarbeid med eventuell ekstern representant utvikle forslag til en prosjektplan, med målsettinger.

Denne planen skal bli diskutert på møte der studenten/ studentene, skolens veileder og den eksterne representanten er til stede.

Møtet skal munne ut i en avtale mellom studenter, oppdragsgiver og skolen om rammene for prosjektarbeidet. Her blir man også enige om rettigheter, unntak fra offentlighet etc.

11.4.4 Underveisevaluering

Omtrent midtvegs i prosjektperioden blir det gjennomført ei underveisevaluering.

En muntlig presentasjon for medstudenter om prosjektstatus inngår i vurderingsgrunnlaget.

11.4.5 Sluttevaluering

For å gå opp til avsluttende eksamen i emne 5, hovedprosjekt, må emne 6, praksis, være gjennomført og vurdert til «bestått». Tilsvarende må minst 75% deltakelse i ekskursjoner være dokumentert. Etter søknad kan skolen gi dispensasjon for rekkefølgekravet dersom det av spesielle grunner er vanskelig å bli ferdig med praksis før eksamen.

- Prosjektet skal munne ut i en rapport, og i en muntlig presentasjon om prosjektet for medstudenter, skolen, oppdragsgiver/ samarbeidspartner og andre interesserte.
Dette gir grunnlaget for å fastsette emnekarakteren.
- Hver student i prosjektet skal utarbeide et kort, individuelt prosjektnotat. Det blir i tillegg en individuell muntlig eksaminasjon om prosjektet, med utgangspunkt i prosjektrapporten.
Dette gir grunnlaget for å fastsette eksamenskarakteren

11.4.6 Evalueringsgrunnlag for emnekarakteren

Underveisevalueringa utgjør 30% av evalueringsgrunnlaget, og omfatter:

- Faglig innhold
- Kommunikasjon, samarbeid, problemløsning og rapportering
- Prosjektarbeidet som prosess og overordnet kompetanse
- Samarbeidet med oppdragsgiver inngår i evalueringa

Sluttevalueringa utgjør 70% av evalueringsgrunnlaget og blir knyttet til studentens/ studentgruppas sluttprodukt / rapport og muntlig presentasjon (for oppdragsgiver, medstudenter, sensorer og andre interesserte).

Ekstern sensor og faglærer vil i samarbeid sette emnekarakteren.

11.4.7 Evalueringsgrunnlaget for eksamenskarakter

Studentens individuelle prosjektnotat og den muntlige eksaminasjonen gir grunnlaget for å fastsette eksamenskarakteren. Eksaminasjonen vil ta utgangspunkt i prosjektrapporten og prosjektets fagområde.

Ekstern sensor og faglærer vil i samarbeid sette eksamenskarakteren.

11.4.8 Eksterne sensorer

Skolen bruker eksterne sensorer, som sammen med faglærer evaluerer alle sider ved hovedprosjektet (se 11.4.6 og 11.4.7). Skolen bruker i tillegg eksterne sensorer, som sammen med lokal sensor evaluerer de avsluttende oppgavene i hvert av emnene 1, 2, 3, 4 for å sette avsluttende emnekarakterer.

11.5 Kriterier som anvendes ved vurdering av innleverte skriftlige arbeider

1. *Faglig profil*

Oppgaven holder fokus på det aktuelle fagområdet, men kan også vise evne til å trekke inn og vurdere hvordan andre fagområder virker inn.

2. *Kunnskap*

Oppgaven viser at studenten kan finne frem i pensum og annen relevant litteratur på en måte som viser forståelse for dokumentert arbeid og kunnskapsbasert praksis som støtter egne funn. Kunnskapen anvendes og dokumenteres med kildehenvisninger i teksten og litteraturlisten.

3. *Selvstendighet og drøfting*

Oppgaven bærer preg av selvstendige vurderinger og viser evne til å analysere og tolke på bakgrunn av faglige vurderinger. Sammenheng mellom teori og praksis belyses ved hjelp av praksiseksempler.

4. *Etiske overveielser*

Etiske momenter i forhold til problemstillingen belyses og drøftes.

5. *Fremstilling*

Oppgaven bærer preg av god skriftlig fremstilling og har klart og entydig språk. Den er forskriftsmessig oppbygd og følger retningslinjer for oppgavetekniske forhold.

Den anvendte litteratur refereres nøyaktig og korrekt både i teksten og i litteraturlisten. Bruk av litteratur inngår i vurderinga.

11.6 Følgende vurderingsformer benyttes

- Karakterskalaen A-F for emnekarakter i emne 1 – 5 og eksamenskarakter i emne 5, hovedoppgave
- Bestått eller ikke bestått for emne 6, praksis

11.6.1 Kvalitativ beskrivelse av de enkelte karaktertrinnene for emnene

En kvalitativ beskrivelse av de enkelte karaktertrinnene legges til grunn for karaktersettinga. Den skal beskrive kjennetegn på grad av måloppnåelse for kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse: Studenten skal kunne omsette teoretisk kunnskap til handlingskompetanse i sitt arbeid og rådgivning av andre.

Karakterskalaen synliggjør studentens kompetansenivå som betegnes med en bokstavkarakter.

b. Det skal benyttes bokstavkarakter fra A til F. Karakteren A er beste karakter, og E er dårligste karakter for å bestå eksamen. Karakteren F innebærer at eksamen ikke er bestått. Det foretas en redegjørelse individuelt eller individuelt i gruppe, av fordypningsoppgaven etter at sensuren er offentliggjort.

Nivå	Sym-bol	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
Over middels grad av måloppnåelse	A	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Studenten har svært gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
	B	Meget god prestasjon.

		Studenten har meget gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
Middels grad av måloppnåelse	C	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten har gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
	D	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Studenten har nokså gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
Under middels grad av måloppnåelse	E	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten har oppfylt minimumskravene som stilles til kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
	F	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Studenten har ikke bestått på grunn av vesentlige mangler når det gjelder kunnskaper, ferdigheter eller generell kompetanse.

11.7 Vitnemål og kompetansebevis

Vitnemål utstedes for fullført studium. Vitnemålet skal omfatte de emnene som inngår i utdanninga og de karakterene som er oppnådd. På vitnemålets bakside beskrives innholdet i de gjennomførte emnene i samsvar med fagplan.

Hvis studenten har tatt enkeltemner, eller ikke har fullført eller bestått hele utdanningen, utstedes det kompetansebevis på forespørsel fra studenten.

12 OVERSIKT OVER EMNER OG TEMA

Utdanningstilbudet består av seks emner, hvorav en fordypningsoppgave/prosjekt. Emnene består av flere delemner med tilhørende mål for læringsutbytte. Mer konkrete mål for delemnene er i vedlegg 1.

12.1 EMNE 1 (10 studiepoeng)

70HO01A Felles grunnlag for fagskoleutdanninger i oppvekstfagene

Kunnskap	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om begreper og teorier innenfor oppvekstfaget, etikk, kommunikasjon, samhandling, sosiologi og psykologi • har innsikt i relevante lover, forskrifter og styringsdokumenter som gjelder for oppvekstsektoren • har innsikt i helse- og oppvekstpolitikk og oppvekstfagenes historie, utvikling og føringer • forstår hvilken betydning levekår og folkehelse har i dagens samfunn
Ferdigheter	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om begreper og teorier innen oppvekstfaget • kan anvende ulike former for kommunikasjon og veiledning for å samhandle profesjonelt med barn, unge, foresatte, kollegaer og annet fagpersonell • kan anvende relevant lovverk og styringsdokumenter • kan kartlegge og identifisere barn og unges individuelle behov for trivsel, læring og utvikling • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for ulike problemstillinger knyttet til arbeid med barn og unge • kan anvende teori om konflikthåndtering i sitt arbeid med barn, unge, foresatte, kollegaer og annet fagpersonell
Generell kompetanse	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for etiske prinsipper, utfordringer og dilemmaer knyttet til arbeid med barn, unge og deres familier • har utviklet en etisk grunnholdning og kan reflektere over egne holdninger og verdier • har relasjonskompetanse i sitt arbeid med barn, unge og deres familier • kan utføre arbeidet med forståelse for de ressurser, utfordringer og muligheter som finnes i møte med barn, unge og deres familier

12.1.1 Sentrale tema i emne 1

Delemne 1a	<p><i>Arbeidsformer og metoder i studiet</i></p> <p>Sentrale tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktiv læring • Studieteknikk • Prosjekt- og utviklingsarbeid • Refleksjon og refleksjonsmodeller • Informasjonsteknologi
-------------------	--

Delemne 1b	<p><i>Oppvekstfagene i samfunnet</i></p> <p>Sentrale tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppvekstfagenes historie og utvikling • Teorier og begreper i oppvekstfagene • Verdier og normer i samfunnet og i oppvekstfagene
Delemne 1c	<p><i>Etikk</i></p> <p>Sentrale tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Menneskesyn og menneskeforståelse • Verdier, normer og livssyn • Etisk teori og refleksjonsmodeller • Etiske problemstillinger og dilemmaer • Menneskerettighetene • Yrkesetikk
Delemne 1d	<p><i>Kommunikasjon og samhandling</i></p> <p>Sentrale tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikasjon • Samhandling • Konflikthåndtering • Tverrkulturell samhandling og kommunikasjon • Relasjonskompetanse • Veiledning • Roller, makt og avmakt • Barn, unge og familiens medvirkning
Delemne 1e	<p><i>Sosiologi og psykologi</i></p> <p>Sentrale tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Familien som sosial og kulturell institusjon • Sosiale ulikheter og kulturelt mangfold • Gruppespsykologi og nettverksteori Roller, makt og avmakt • Læringspsykologi • Utviklingsteorier • Emosjoner, behov og motivasjon • Barn og unge i krise og sorg
Delemne 1f	<p><i>Stats- og kommunalkunnskap i oppvekstsektoren</i></p> <p>Sentrale tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samfunnets og velferdsstatens utvikling, føringer og prioriteringer i oppvekstsektoren • Levekår og folkehelse • Lover og styringsdokumenter som regulerer oppvekstsektorens virkefelt • Oppvekstsektoren på kommunalt, regionalt og statlig nivå, organisering og finansiering • Kvalitetsarbeid, HMS og internkontroll

12.2 EMNE 2 (7 studiepoeng)

70HO01B Pedagogikk og didaktikk

Kunnskap	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om pedagogiske læringsteorier og didaktiske metoder • har kunnskap om læring og barn og unges helhetlige utvikling • har kunnskap om ulike verktøy for planlegging, dokumentasjon og vurdering, og kunnskap om kritiske perspektiver rundt kartlegging • har kunnskap om betydningen av motivasjon, sosial kompetanse og dannelsprosesser for barn og unges trivsel og helhetlige utvikling
Ferdigheter	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om pedagogikk og didaktikk i arbeid med barn og unge • kan anvende verktøy for planlegging, dokumentasjon og vurdering • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant innenfor pedagogikk og didaktikk for barn og unge • kan kartlegge og identifisere det enkelte barns behov for iverksetting av nødvendige pedagogiske tiltak
Generell kompetanse	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for hva som kjennetegner barn og unge på ulike alderstrinn • kan utføre pedagogisk arbeid tilpasset barn og unges individuelle behov • kan utvikle didaktiske arbeidsmetoder med vekt på barn og unges individuelle behov

12.2.1 Sentrale tema i emne 2

Delemne 2a	<p><i>Pedagogikk</i></p> <p>Sentrale tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Læringsteorier • Språk og begrepsutvikling • Leke- og læringsprosesser • Utviklingsteorier • Mestrings- og motivasjonsteorier • Sosial kompetanse • Dannelsprosesser • Relasjonsbygging • Endrings og utviklingskompetanse
Delemne 2b	<p><i>Didaktikk</i></p> <p>Sentrale tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undervisnings- og opplæringsmetoder • Tilpasset undervisning • Planlegging, dokumentasjon og vurdering av læringsprosesser • Ulike didaktiske verktøy • IKT som pedagogisk verktøy

12.3 EMNE 3 (7 studiepoeng)

70HO01C Helsefremmende og forebyggende arbeid

Kunnskap	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om oppvekstmiljø, helsefremmende og forebyggende arbeid i et historisk og flerkulturelt framtidsperspektiv for barn og unge • har kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid og hvilken betydning tidlig innsats har for helse, læring og utvikling for barn og unge • har innsikt i relevante lover, føringer og strategiplaner i folkehelsearbeid • har kunnskap om hvordan livsstil, fysisk aktivitet og kosthold virker inn på psykisk, fysisk og sosial helse for barn og unge
Ferdigheter	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om oppvekstmiljø, helsefremmende og forebyggende arbeid i et historisk og flerkulturelt framtidsperspektiv for barn og unge • kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid og hvilken betydning tidlig innsats har for helse, læring og utvikling for barn og unge • kan kartlegge problemstillinger og identifisere ressurser og utfordringer i barn og unges oppvekstmiljø som har betydning for folkehelsa • kan kartlegge og iverksette helsefremmende tiltak innen livsstil, kosthold og fysisk aktivitet for å forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse for barn og unge • kan finne informasjon om helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge
Generell kompetanse	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for innholdet i begrepene folkehelse, livsstil og oppvekstmiljø knyttet til helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge • kan bygge relasjoner til barn, unge, foresatte, kollegaer og andre yrkesgrupper • har utviklet en etisk grunnholdning innen helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge med vekt på livsstil, kosthold og fysisk aktivitet • forstår betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge med særskilte behov i et folkehelseperspektiv

12.3.1 Sentrale tema i emne 3

Delemne 3a	<p><i>Helsefremmende og forebyggende arbeid</i></p> <p>Sentrale tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sentrale begreper i folkehelsearbeid • Dagens helseutfordringer og helseutfordringer i årene fremover • Sentrale lovverk, føringer, strategiplaner i folkehelsearbeid • Betydningen av tidlig innsats • Sosiale nettverk for barn og unge • Miljøarbeid inklusive elevenes skolemiljø
-------------------	--

Delemne 3b	<p><i>Fysisk, psykisk og sosial helse i tilknytning til livsstil, kosthold og fysisk aktivitet</i></p> <p>Sentrale tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Livsstilsrelaterte sykdommer, kosthold og ernæring • Rusmidler og tobakk • Positiv helseatferd • Planlegging og gjennomføring av helserelatert fysisk aktivitet
-------------------	--

12.4 EMNE 4 (11 studiepoeng)

70HO01D Barn og unge med særskilte behov

Kunnskap	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om organisatoriske rammer som gjelder spesialpedagogisk hjelp i barnehage og tilpasset opplæring og spesialundervisning i skole • har kunnskap om barn og unge med atferdsvansker, fysisk og psykisk funksjonshemming, psykiske og sosiale vansker, migrasjonsrelaterte utfordringer, lærevansker og barn i risikosituasjoner • har kunnskap om aktuelle observasjoner, tiltak og tverrfaglig samarbeid i forhold til barn og unge med særskilte behov • har innsikt i relevante lover, forskrifter og styringsdokumenter i forhold til barn og unge med særskilte behov
Ferdigheter	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • anvende kunnskap om organisatoriske rammer som gjelder spesialpedagogisk hjelp i barnehage og tilpasset opplæring og spesialundervisning i skole • kan anvende faglig kunnskap om og observasjoner av barn og unge med særskilte behov for å tilrettelegge for læring og utvikling ved atferdsvansker, fysisk og psykisk funksjonshemming, psykiske og sosiale vansker, migrasjonsrelaterte utfordringer, lærevansker og barn i risikosituasjoner • kan kartlegge situasjoner, identifisere faglige problemstillinger og i samarbeid med daglig leder sette i gang nødvendige tiltak for barn og unge med særskilte behov, både selvstendig og i tverrfaglig samarbeid • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for arbeidet med barn og unge med særskilte behov • kan anvende relevante lover, forskrifter og styringsdokumenter i forhold til barn og unge med særskilte behov
Generell kompetanse	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning som bidrar til samarbeid med vekt på brukermedvirkning i utøvelsen av arbeidet med barn og unge med særskilte behov og deres familier • kan bygge relasjoner i et tverrfaglig og tverretatlig samarbeid som pedagogisk – psykologisk tjeneste, barnevernstjenesten og andre relevante samarbeidsgrupper • kan utvikle arbeidsmetoder innenfor aktuelle hjelpe- og læremidler tilpasset barn og unge med særskilte behov i samarbeid med barn, unge, deres familier og kolleger

12.4.1 Sentrale tema i emne 4

Delemne 4a	<i>Organisatoriske rammer i forhold til barn og unge med særskilte behov</i> Sentrale tema <ul style="list-style-type: none"> • Spesialpedagogisk hjelp i barnehage • Tilpasset opplæring og spesialundervisning i skole • Generelle og spesifikke lærevansker • Rettigheter og lover for barn og unge med særskilte behov og deres familier • Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid og hjelpeapparatet • Aktuelle hjelpe- og læremidler • Familie- og miljørelaterte tiltak • Individuelle opplæringsplaner • Individuell plan - IP
Delemne 4b	<i>Atferdsvansker</i> Sentrale tema <ul style="list-style-type: none"> • Teorier om atferdsvansker • Utredning og diagnostisering • Oppmerksomhetsforstyrrelser uten hyperaktivitet • ADHD • Tourettes syndrom • Autismespekterforstyrrelser • Tilleggsvansker
Delemne 4c	<i>Lærevansker</i> Sentrale tema <ul style="list-style-type: none"> • Språkvansker • Lese- og skrivevansker • Matematikkvansker • Sammensatte lærevansker • Persepsjons- og motoriske vansker • Hørselshemming • Synshemming
Delemne 4d	<i>Fysisk og psykisk funksjonshemming</i> Sentrale tema <ul style="list-style-type: none"> • Normalitet og avvik • Funksjonshemminger og funksjonshinder • Diskriminering, utestengning og mobbing • Det inkluderende samfunn: enhet og mangfold
Delemne 4e	<i>Psykiske og sosiale vansker</i> Sentrale tema <ul style="list-style-type: none"> • Sosiale og emosjonelle vansker • Barn i krise • Psykiske lidelser hos barn og unge • Avhengighetslidelser • Rusmisbruk • Foresattes rusmisbruk

Delemne 4f	<p><i>Migrasjonsrelaterte utfordringer og lærevansker</i></p> <p>Sentrale tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minoriteter og mangfold i skole, barnehage og samfunn • Morsmål og norsk som andrespråk • Tospråklig lese- og skriveopplæring • Minoritets elever med særskilte behov
Delemne 4g	<p><i>Barn i risikosituasjoner</i></p> <p>Sentrale tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risikofaktorer og mestringsstrategier • Barn og skilsmisser • Alvorlig syke barn • Barn som pårørende • Omsorgssvikt • Fysiske og psykiske overgrep • Seksuelt misbruk • Tiltak for barn i risikosituasjoner i barnevernet • Tiltak for barn i risikosituasjoner i skole og barnehage

12.5 EMNE 5 (10 studiepoeng)

70HO01E Hovedprosjekt

Studentene skal gjennomføre et obligatorisk fordypningsarbeid kalt hovedprosjektet. Dette arbeidet skal være praksisrettet, og knyttet til ett eller flere temaer i utdanningen. Studentene skal gjennom hovedprosjektet vise refleksjon og bruke både teori og erfaringer fra praksis. Hovedprosjektet kan gjennomføres individuelt eller i gruppe. Studentene velger selv tilleggslitteratur for emne 5, uten krav om et minste antall sider. For referanse til brukt litteratur, viser vi til 11.5, «Kriterier som anvendes ved vurdering av innleverte skriftlige arbeider».

Kunnskap	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan oppdatere sin kunnskap innenfor et selvvalgt fordypningstema innenfor oppvekstfaget – Barn med særskilte behov • har innsikt i relevante lover, forskrifter og planverk som gjelder barn og unge med særskilte behov • har kjennskap til egen yrkesgruppes betydning i oppvekstsektoren
Ferdigheter	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende sin kunnskap innenfor et selvvalgt fordypningstema innenfor oppvekstfaget – Barn med særskilte behov • kan anvende relevante lover, forskrifter og planverk som gjelder barn og unge med særskilte behov • kan kartlegge en situasjon gjeldende barn og unge med særskilte behov, identifisere en faglig problemstilling og behov for iverksetting av tiltak • kan finne informasjon og fagstoff fra oppvekstområdet som er relevant for fordypningsoppgavens problemstilling • forstår egen yrkesgruppes rolle i et oppvekstperspektiv og kan drøfte sammenhengen mellom teorier om barn og unge med særskilte behov og praksis

Generell kompetanse	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning og har forståelse for barn og unges behov innen oppvekstfaget • har forståelse for yrkesetiske prinsipper i sitt arbeid med barn og unge med særskilte behov • har forståelse for yrkesetiske prinsipper knyttet til dokumentasjon, personvern og anonymisering i oppgaveskriving.
----------------------------	---

12.6 EMNE 6 (15 studiepoeng) 70HO01P Praksis

Læringsutbyttet i praksis skal gjenspeile innholdet i teoriemnene. Praksis skal skje på arbeidsplasser innenfor de yrkene utdanninga er rettet inn mot. Aktuelle praksisplasser kan være barnehage, grunnskole, fritidsklubb, SFO, andre offentlige eller private institusjoner for barn og unge for barn opp til alder tilsvarende skoletrinn 7. Praksisplassen og plan for gjennomføring av praksis skal alltid godkjennes av skolen. Det kan velges mellom to ulike former for praksis:

1. *Praksisutplassering på en arbeidsplass innenfor oppvekstsektoren*
Denne praksisformen anbefales for studenter som ikke har sitt daglige arbeid innen fagfeltet og trenger praktisk erfaring fra slike arbeidsplasser.
2. *Praksis gjennomført som prosjektarbeid på egen arbeidsplass innenfor oppvekstsektoren*
Dette er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innenfor fagfeltet. Prosjektarbeidet skal gjennomføres i henhold til fastlagte retningslinjer.
Prosjektarbeidet har som målsetting å bidra til fagutvikling i praksisfeltet som også kommer barn og ungdom og deres familier til gode.
Studentene må i praksisperioden gjøre et endringsarbeid/ utviklingsarbeid innen barn med særskilte behov på egen arbeidsplass, basert mål fra ett eller flere emner, konkretisert i fellesskap mellom faglærer, praksisveileder og student. Praksis er et felles ansvar for arbeidstaker og arbeidsgiver, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til utviklingsarbeid og veiledning. Studentene får synliggjort sin kompetanse innenfor egen organisasjon. Dette kan bidra til kompetanseutvikling på arbeidsplassen samt at den enkelte arbeidstaker får andre oppgaver og økt ansvar. Til arbeid med endrings/ utviklingsarbeid skal studenten disponere minimum 1 time/ uke.

Underveis i praksisperioden skal studenten skrive et refleksjonsnotat/ logg fra hver uke på 1-2 sider – denne skal godkjennes av lærer:

- Hva er min opplevelse/ erfaring så langt denne uka?
- Hva har jeg lært?
- Hva kunne vært gjort annerledes?
- Hvorfor gikk det bra/ dårlig?

Refleksjonsnotat/ logg er en del av underlaget for utviklingsarbeidet som studenter med praksis på egen arbeidsplass skal utføre.

Veiledning i praksis er en forutsetning for å oppnå utdanningens læringsutbytte og ved begge former for praksis blir studenten fulgt opp av fagskolens faglærer og ekstern praksisveileder. Faglærer vil gi veiledning minimum 3x2 timer i praksis, det vil normalt si ved oppstart, midtevaluering og sluttevaluering. Dette er obligatoriske veiledninger for studenten. Ved behov kan antallet veiledningstimer økes. Formalisert veiledning og selvrefleksjon over tid bidrar til å tydeliggjøre den enkelte students personlige og faglige utvikling og som derigjennom bygger opp sin kompetanse i arbeidet med barn med særskilte behov. Ekstern praksisveileder gir veiledning minimum 10 ganger i løpet av praksisperioden.

Kompetansekrav for ekstern praksisveileder går fram av skolens forskrift for lærerkompetanse.

Studenten vil, i samarbeid med faglærer og praksisveileder, tilpasse læringsutbyttebeskrivelsene for praksis, til praksisstedets egenart og eget læringsbehov.

Individuelle læringsutbyttebeskrivelser og vilkår for gjennomføring av praksis blir formalisert i praksisavtale mellom student, skole og praksisplass.

Kunnskap	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om betydningen av helsefremmende arbeid og folkehelse, og hvilken påvirkning dette har for barns helse og utvikling • har kunnskap om tilrettelegging av helsefremmende arbeid for barn med særskilte behov knyttet til praksisstedet • har kunnskap om pedagogiske verktøy for observasjon, planlegging, dokumentasjon og vurdering som anvendes i praksis • har kunnskap om organisering av tjenesten og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og deres samarbeidspartnere • har innsikt i relevant lovverk og styringsdokumenter knyttet til praksisstedet • kan oppdatere sin kunnskap om barn med særskilte behov i praksis
Ferdigheter	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om helsefremmende arbeid og folkehelse, og hvilken påvirkning dette har for barns helse og utvikling • kan anvende kunnskap om tilrettelegging av helsefremmende arbeid for barn med særskilte behov i praksis • kan anvende relevante pedagogiske verktøy for observasjon, planlegging, dokumentasjon og vurdering i praksis • kan kartlegge en situasjon og identifisere problemstillinger i praksis og iverksette tiltak som styrker barnas helse og utvikling • kan anvende kunnskap om kommunikasjon og veiledning i møte med barn, unge, kollegaer, foreldre og andre ressurspersoner i praksis • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for barn med særskilte behov
Generell kompetanse	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkesetiske prinsipper i arbeidet med barn med særskilte behov • har utviklet en etisk grunnholdning i møte med kollegaer, barn, ungdom og foreldre • kan bygge relasjoner, inkludere og samarbeide med barn, ungdom, foreldre, kollegaer og eventuelt andre ressurspersoner • kan utvikle arbeidsmetoder for barn med særskilte behov gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon i praksis

13 OBLIGATORISKE KRAV I EMNENE

Emne 1 – 4:

Her skal studenten gjennomføre et større prosjektarbeid/ oppgave med skriftlig innlevering på ca 2500 ord som avslutning på hvert emne.

Studenten skal delta på ekskursjoner med innlagt undervisning. Ekskursjonene blir lagt til ulike plasser/ institusjoner i Trøndelag, og det er pliktig oppmøte på 75%. Ved eventuelt fravær ut over dette, må studentene selv skaffe seg avtale om ekskursjon med tilsvarende innhold, og legge fram dokumentasjon på dette. Deltagelse i ekskursjoner må være godkjent av skolen som vilkår for å kunne gå opp i eksamen i emne 5 (hovedprosjektet).

Prosjektarbeidene/ oppgavene skal gjennomføres på bakgrunn av de temaene som er gjennomgått i emnene;

- Oppgavene skal i størst mulig grad relateres til aktuelle problemstillinger på egen eller andres arbeidsplass.
- De fleste emneoppgavene/ studiekravene blir gitt en rund ordlyd der student i samarbeid med lærer skal definere og konkretisere problemstillingene nærmere.

Dette blir gjort slik for at studenten skal få størst mulighet til å relatere oppgavene i sin praktiske hverdag og det behov arbeidsplassen har/ studentens valgte fordypning i studiet.

Øvrig hensikt med oppgavene/ ekskursjonene

- Arbeidet med oppgavene og deltaking i ekskursjoner skal bidra til integrering av de ulike kunnskapsområdene som er nødvendige for å utvikle faglig kompetanse innen «Barn med særskilte behov» Studiekravene skal stimulere studenten til både å oppsøke og tilegne seg ny kunnskap, og skal bidra til at studenten oppøver evne til faglig kommunikasjon og refleksjon med medstudenter og lærere.

- Oppgavene skal utfordre studenten på mange områder, som å sette seg inn i nytt fagstoff, reflektere over situasjoner i praksis, bli bevisst på personlige verdier, reflektere over egne erfaringer i lys av teoretiske perspektiver og utvikle gode samarbeidsevner.

- Oppgavene skal godkjennes av fagskolen. Studenten får tilbakemelding / kommentarer fra lærer ut fra gitte kriterier.

- På samlingene blir det gjennomført øvinger og gruppearbeid som forberedelse til de obligatoriske oppgavene i hvert emne.

Emne 6 (Praksis)

Her skal studenten levere en praksisrapport på minimum 5 sider (regnet ut fra Times New Roman, 12 pkt skrift og linjeavstand 1,5), og ha en framføring for medstudenter om erfaringene fra praksis. Praksisrapporten og framføringen inngår i vurdering av praksis (bestått/ ikke bestått).

Studenter med praksis på egen arbeidsplass gjennomfører et utviklingsarbeid. Arbeidet med dette skal gå fram av praksisrapporten. Nærmere informasjon om utviklingsarbeid, og om krav til logg/ refleksjonsnotat er å finne under omtale av emne 6, praksis.

13.1 Vurdering/ tilbakemelding på oppgaver

De avsluttende oppgavene i emne 1 – 4 blir vurdert av ekstern sensor i samarbeid med faglærer.

Underveis i arbeidet med oppgava får studenten veiledning fra faglærer.

14 EVALUERING AV STUDIET

Hensikten med evalueringsordningen er å gi studenten, læreren og fagskolen regelmessig informasjon om undervisningens kvalitet i forhold til studentens faglig og personlig utvikling.

Etter hvert teoriemne og etter fordypningsoppgaven avsettes det tid til formativ evaluering/ prosessevaluering. Dette gjennomføres ved at studentene svarer på spørreskjemaer.

Ved slutten av fullført studium avsettes tid til sluttvurdering av hele studiet.

15 LITTERATUR

15.1 Litteraturliste

ISBN nr.	Forlag	Tittel	Forfatter
Emne 1: Felles innholdsdel			
9788202421342	Cappelen Damm akademisk	Sosiologi og psykologi, utgave 2, 2016 (Også i emne 2)	Leif Helgesen, Kari Krüger, Marit Sjursen
9788205500563	Gyldendal akademisk	Kommunikasjon i relasjoner, utgave 3, 2017	Hilde Eide og Tom Eide
9788205489707	Gyldendal akademisk	Studentens hva hvordan og hvorfor, utgave 1, 2016	Cecilie Pedersen Dalland og Olav Dallan
9788205525108	Gyldendal	Etikk for pedagoger, utgave 3, 2019	Lars Gunnar Lingås
9788215024721	Universitetsforlaget	Implementering, å omsette teorier, aktiviteter og strukturer i praksis, 2015	Pål Roland og Elsa Westgård
Emne 2: Pedagogikk og didaktikk			
9788215031330	Universitetsforlaget	Didaktikk for barnehagelærere, utgave 2, 2019 (Også i emne 4)	Arve Gunnestad
9788204142085	Damm	Pedagogikk i barnehagen, Grunnbok for førskolelærere, 2007	Helge Røys
9788202421342	Cappelen Damm akademisk	Sosiologi og psykologi, utgave 2, 2016 (Også i emne 1)	Leif Helgesen, Kari Krüger, Marit Sjursen
9788276348989	Høyskoleforlaget	Barn og unges læringsmiljø, 4, med vekt på lærevansker, 2010	Richard Haugen
Emne 3: Helsefremmende og forebyggende arbeid			
9788205512467	Gyldendal	Forebyggende og helsefremmende arbeid, 2018	Olav Garsjø
9788279352921	Abstrakt forlag	Oppvekst i Norge, utgave 2, 2010	Tormod Øia, Halvor Fauske
9788276347173	Høyskoleforlaget	Barn og unges læringsmiljø 2, med vekt på sosialisering, lek og tospråklighet, utgave 2, 2006	Richard Haugen

ISBN nr.	Forlag	Tittel	Forfatter
Emne 4: Barn og unge med spesielle behov			
9788202592059	Cappelen Damm akademisk	Spesialpedagogikk, utgave 6, 2019	Edvard Befring
9788202382353	Cappelen Damm	Normalitet og avvik. Spesialpedagogiske utfordringer, utgave 2, 2012	Ivar Morken
9788215031330	Universitetsforlaget	Didaktikk for barnehagelærere, utgave 2, 2019 (Også i emne 2)	Arve Gunnestad
Emne 5: Hovedprosjekt			
9788256272303	Vigmostad & Bjørke	Prosjektarbeid, en veiledning for studenter, utgave 4, 2012	Erling Andesen, og Eva Schwencke
Ytterligere litteratur er avhengig av problemstillinga i hovedprosjektet			
Anbefalt tilleggslitteratur. Faglærer vil gi nærmere informasjon			
9788215026169	Universitetsforlaget	Forebyggende helsearbeid – Folkehelsearbeid i teori og praksis, utgave 4, 2016	John Gunnar Mæland
9788276347111	Høgskoleforlaget	Barn og unges læringsmiljø 1, grunnleggende prosesser, utgave 2, 2006	Richard Haugen (red)
9788276341980	Høgskoleforlaget	Barn og unges læringsmiljø, 3, vekt på sosiale og emosjonelle vansker, 2008	Richard Haugen (red)
9788215022857	Universitetsforlaget	Lærebok i barnepsykiatri, utgave 5, 2015	Berit Grøholt
9788245022681	Fagbokforlaget	Pediatri og pediatriisk sykepleie, utgave 4, 2017	Randi Grønseth, Trond Markestad
9788205490383	Gyldendal akademisk	Presentasjonsteknikk, utgave 2, 2017, 146 sider	Karla Smith
9788205480858	Gyldendal akademisk	Sosial kompetanse og problemløst blant barn og unge, 2015, 306 sider	Terje Ogden
Vurdering av verktøy som brukes til å kartlegge barns språk i norske barnehager, Rapport fra Ekspertutvalg nedsatt av Kunnskapsdepartementet 2010/2011, Peter Østergaard Andersen m.fl. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/rapporter-og-planer/ekspertergruppe/vurdering_av_verktoy_2011.pdf			
Lærer vil i tillegg presenterer liste over aktuelle nettsteder, lenke til lover og forskrifter m.m.			

NB! Det kan komme endringer i litteraturlista. Vent med innkjøp av litteratur til etter første møte med lærer.

Detaljert pensum i de ulike emnene blir avtalt med faglærerne. Obligatorisk pensum vil til sammen utgjøre ca 2.500 sider.

15.1 Bibliotek tjenester

Biblioteket ved Chr. Thams fagskole har tilgang til bibliotekbasen oria.no (universiteter, høyskoler etc), og vil hjelpe studentene med bestillinger derfra. Dette dekker en rik tilgang til spesialisert litteratur innen Barn med særskilte behov. For litteratur ved andre biblioteker kan studentene søke i åpne databaser og låne med et nasjonalt lånekort. På skolen har studentene tilgang til Atekst, der man kan finne mye relevant for fagområdet som er publisert i norske media. Ut over dette abonnerer biblioteket på Helsemagasinet, og tar gjerne imot ytterligere forslag. Biblioteket vil være behjelpelig for bruk og opplæring i informasjonsressursene.

15.2 Krav til datautstyr

Alle studentene må ha tilgang til egen datamaskin og tilkobling til internett.

Datamaskina må ha programvare for tilkobling til internett, kontorstøtteprogram som kan skrive til og lese fra vanlig brukte dokumentformat (for tiden doc, docx, rtf, odt). Eksempler på slik programvare er Microsoft Office eller gratisprogrammet Libre Office. I tillegg er det behov for programvare som kan lese pdf-filer.

For å fungere i fjernundervisning, må datamaskina også ha kamera og mikrofon.

Kravene om kamera, mikrofon og andre forhold rundt nettilknytning, er nærmere forklart i fylkeskommunens video om nettskole: https://youtu.be/OPvTp_0I9ak

Skolens IT-personell er behjelpelig med oppsett av maskin.

15.3 Læringsplattformen Canvas

Skolen bruker for tiden Canvas som kommunikasjonsportal på internett mellom skolen og studentene. Opplæring i bruken av Canvas blir gitt på første samling. Lærerne vil etter behov gi ytterligere veiledning i bruken underveis i studiet, og ved dataspørsmål vil skolens IT-personale være behjelpelig.